

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Basisschool De Ster

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 20TP|C1
Onderzoeksnummer : 287898
Datum onderzoek : 8 en 9 februari 2016
Datum vaststelling : 2 maart 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	EINDOORDEEL	6
3	TOELICHTING	7
4	REACTIE VAN HET BESTUUR	14
5	OPZET VAN HET ONDERZOEK	15

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 8 en 9 februari 2016 een onderzoek uitgevoerd op Basisschool De Ster naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

In oktober 2015 heeft de inspectie de school bezocht in het kader van een pilotonderzoek (nieuw waarderingskader). Omdat de kwaliteit van het onderwijs een aantal tekortkomingen vertoonde, is besloten het onderzoek om te zetten naar een kwaliteitsonderzoek. Omdat de school op dat moment werkte aan de verbetering van het onderwijsleerproces, heeft de inspectie het team een paar maanden de tijd gegeven om de geplande verbeteracties te realiseren.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoek de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

De kwaliteit van de school is in mei 2010 als zwak beoordeeld. In februari 2012 vond er een onderzoek naar kwaliteitsverbetering plaats. Op basis van de bevindingen heeft de inspectie de school een basisarrangement toegekend.

2 EINDOORDEEL

Wij kennen aan basisschool De Ster het basisarrangement toe. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren. Omdat we de resultaten van de school niet kunnen waarderen, is met het bestuur en de school afgesproken dat er over twee jaar weer een kwaliteitsonderzoek zal plaatsvinden.

Belangrijkste bevindingen

De eindresultaten krijgen geen oordeel. Dit wordt in het rapport nader toegelicht.

De school heeft een degelijke zorgstructuur. De leraren volgen de ontwikkelingen van leerlingen nauwgezet. Op basis van de analyse van de opbrengsten stellen leraren groepsplannen op waarin de aanpak voor de verschillende niveaugroepen is vastgelegd. De afstemming is zichtbaar in het aanbod, bij de verwerking én de onderwijstijd, maar bij de instructie vraagt de afstemming nog om verbetering.

De kwaliteit van het didactisch handelen laat een wisselend beeld zien, maar is op schoolniveau van onvoldoende niveau. Dit geldt zowel voor de uitleg als voor het creëren van een taakgericht klimaat en de actieve betrokkenheid van leerlingen.

Het team werkt planmatig aan de verbetering van het onderwijs. Er is de afgelopen maanden prioriteit gegeven aan de zorgstructuur en de invoering van het handelingsgericht werken in de klas. Er is veel vooruitgang geboekt op dit terrein. Verder ligt de focus op het versterken van de leerkrachtvaardigheden. Deze ontwikkeling vraagt echter nog meer tijd, mede omdat er wisselingen geweest zijn in het team.

3 TOELICHTING

Hieronder staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Opbrengsten

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					•

Wij kiezen er voor om de eindopbrengsten niet te beoordelen. Dit heeft te maken met het feit dat de eindgroepen klein zijn en de scores van een enkele leerling (hoog of laag presterend) de gemiddelde groepsscore teveel beïnvloedt. Om toch een beeld te krijgen van de leerprestaties kijkt de inspectie bij kleine scholen daarom ook naar de tussenopbrengsten (rekenen en begrijpend lezen) en met name naar de vaardigheidsgroei van individuele leerlingen. Uit de opbrengstenanalyse van de school blijkt dat de vaardigheidsgroei van de groepen 6, 7, en 8 niet in beeld is gebracht. Dat heeft te maken met het feit dat in 2014 de toetsen mogelijk niet op de juiste manier zijn afgenomen en de scores hierdoor geen betrouwbaar beeld geven. De toetsafname is inmiddels geborgd en de school beschouwt de recent afgenomen M-toetsen (2016) nu als een 0-meting. De tussenopbrengsten laten over de hele linie een uiterst broos beeld zien.

Leerstofaanbod

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

De school maakt voor taal en rekenen gebruik van moderne methoden, waar de kerndoelen mee gerealiseerd kunnen worden. Om de doorgaande lijn op dit vlak te borgen is het aanbod in een leerstofjaarplanning vastgelegd.

Positief is dat de school gericht werkt aan de uitbreiding van de woordenschat. De meeste leraren zijn in het verleden ook geschoold op het vlak van taalbeleid en woordenschatdidactiek. De inspectie heeft daar in de onderbouw mooie voorbeelden van gezien. In die groepen is ook de leeromgeving taalrijk en ondersteunend.

De zaakvakken (aardrijkskunde, geschiedenis, natuur) en Engels worden in principe 's middags geïntegreerd en thematisch aangeboden. De afspraken op dit vlak moeten worden aangescherpt. Het team kiest er al geruime tijd voor de hele dag aan de basisvaardigheden taal en rekenen te werken vanwege de lage resultaten. In de middag gebeurt dit dan ook met behulp van de i-pad voor extra verwerking. Voor de leerlingen, die over het algemeen weinig 'kennis van de wereld' hebben, zijn deze vakken echter van groot belang. Zaakvakken zorgen niet alleen voor meer kennis van de wereld, maar ook voor een grotere woordenschat en voor de aansluiting op het voortgezet onderwijs. Daarbij kan de school de taaldoelen, samen met de vakoverstijgende doelen en studievaardigheden, heel goed koppelen aan deze vakken, zodat er sprake is van een win-win situatie. Daarbij is het dan wel essentieel om de onderscheiden taaldoelen voor leerlingen vooraf te expliciteren en hen gericht feedback te geven op de taaluitingen.

Tijd

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		•		

De onderwijstijd kan efficiënter worden benut. Dit geldt onder meer voor de inloop bij de kleutergroepen, waar een deel van de leerlingen -in plaats van een werkje naar keuze- vooral met elkaar bezig is. Hierdoor begint de schooldag voor hen onrustig. Het zou goed zijn, zeker na het weekend, om even centraal te beginnen en de afspraken over zelfstandig werken nog even te herhalen. Verder heeft de inspectie een aantal lessen gezien, waarbij relatief veel tijd verloren ging aan het bij de les houden van leerlingen.

Schoolklimaat

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

De Ster is een kleine school waar leerlingen worden gezien en gehoord. De leraren tonen zich erg betrokken bij het wel en wee van de leerlingen. Zij spreken de leerlingen op een constructieve wijze aan en stimuleren goed gedrag door het geven van complimenten. De ouders en leerlingen waar de inspectie mee heeft gesproken zijn tevreden over de school. De ouders ervaren de leraren als toegankelijk en stellen het op prijs dat ze actief bij de school worden betrokken. Ook worden ze goed geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind. De leerlingen geven aan dat er weinig gepest wordt en dat de leraren meteen ingrijpen als dit wel gebeurt.

De school heeft geen actueel beeld van de veiligheidsbeleving van leerlingen. De tevredenheidsspeiling voor ouders, leerlingen en personeel staat wel gepland voor dit schooljaar.

Didactisch handelen en afstemming

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.		•		
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.		•		
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.		•		

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

De school heeft relatief veel leerlingen die kampen met soms grote taal- en leerachterstanden en/of die gedragsmatig veel aandacht vragen. Het vraagt veel van de leraren om aan de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen tegemoet te komen. Zeker in de combinatiegroepen is het realiseren van 'onderwijs op maat' een complexe opgave voor leraren. De school heeft het versterken van de leerkrachtvaardigheden dan ook hoog op de agenda staan. In dit kader bereiden leraren samen hun lessen voor, observeren ze elkaars lessen en bespreken ze de lessen samen na. Daarnaast vinden er regelmatig klassenconsultaties plaats door de directeur en de interne begeleider.

Ondanks alle verbeteracties en inzet van het team is de kwaliteit van het didactisch handelen op schoolniveau niet voldoende. Dit geldt zowel voor de uitleg, de taakgerichtheid als de actieve betrokkenheid van leerlingen. Bij de uitleg miste de inspectie bepaalde elementen, zoals het inbedden van de les in een betekenisvolle context, het activeren van de voorkennis en het bieden van een korte, effectieve instructie. De klassikale uitleg duurt over het algemeen te lang, wat ten koste gaat van de aandacht van de leerlingen. De leraren moeten regelmatig hun instructie onderbreken om hen weer bij de les te betrekken. In veel gevallen kan een deel van de leerlingen al sneller zelfstandig aan het werk, waardoor de leraar zich kan richten op de leerlingen die meer uitleg of een andersoortige instructie nodig hebben.

Daarnaast vraagt het werkklimaat om verbetering. Leerlingen zijn druk en gauw afgeleid en letten niet goed op tijdens de instructie. Positief is dat de leraren bij de verwerkingsfase van de les gebruik maken van coöperatieve werkvormen, die ze ook zelf ontwikkelen. Dat werkt zichtbaar motiverend voor leerlingen.

Begeleiding en zorg

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

De school heeft een degelijke zorgstructuur. De procedures en afspraken zijn vastgelegd in een handboek. Het handelingsgericht werken in de klas staat centraal. De ontwikkeling is nog pril, maar er zijn al mooie aanzetten zichtbaar. Zo analyseren de leraren, samen met de intern begeleider, na elke toetsronde de leerresultaten. Op basis daarvan maken leraren een groepsoverzicht voor de verschillende vakgebieden. Om het onderwijs in de klas af te stemmen op de verschillen in onderwijsbehoeften -en dit behapbaar te houden- worden de leerlingen geclusterd in drie niveaugroepen. Leraren werken vervolgens met groepsplannen en vertalen het aanbod naar hun weekplanning. Zij houden ook een logboek bij om te reflecteren op de behaalde doelen. Op basis van de evaluaties, en de groeps- en/of leerlingbesprekingen, stellen de leraren de groepsplannen tussentijds bij. Daarnaast zitten er in elke groep wel een of meerdere leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, die individuele begeleiding krijgen. Voor deze leerlingen stelt de school een groeidocument of ontwikkelingsperspectief waarin het aanbod voor de leerling is vastgelegd (eigen leerlijn).

Een paar keer per jaar nodigen de leraren de ouders én hun kind uit om de voortgang te bespreken. Als handvat hanteren leraren daarbij een Digivolglijst, waarbij de ontwikkeling van leerlingen op de leerlijnen is aangegeven. Dit maakt het voor ouders en leerlingen duidelijk wat de leerling al kan op de onderscheiden vakgebieden (waaronder sociaal emotioneel) en welke doelen nog niet beheerst worden en/of nog aan bod moeten komen. De leerlingen worden gestimuleerd om tijdens het ontwikkelgesprek zelf aan te geven hoe het gaat, op welke doelen ze zich willen richten in de komende periode en wat ze daar voor nodig hebben. De ouders hebben aangegeven deze gesprekken met de groepsleerkracht zeer te waarderen.

Kwaliteitszorg en voorwaarden voor kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

De school heeft een nieuw schoolplan voor de periode 2015-2019, waarin de koers voor de komende vier jaar globaal is vastgelegd. Voorafgaand aan het plan heeft de school een sterkte-zwakte analyse gemaakt, de kenmerken van leerlingen zijn in beeld gebracht en er is een analyse gemaakt van de zorg en begeleiding. Dat laatste heeft geresulteerd in een plan van aanpak. Om de plannen te realiseren worden er studiedagen en werkbijeenkomsten georganiseerd en er vinden gerichte klassenconsultaties plaats door de directie en de intern begeleider.

De school heeft haar visie op leren (Onderwijs voor een Nieuwe Tijd) in het schoolplan vastgelegd; zij wil zich gaan profileren met 'gepersonaliseerd leren' door middel van het Steve Jobs concept. Daarnaast ligt het accent op de 21 st Century Skills. Om dit te realiseren moeten nog veel stappen worden gezet, zowel wat het aanbod betreft als de kennis en vaardigheden van leraren. Maar allereerst is het nodig om de visie uit te werken en deze te vertalen naar concrete doelen en leerlijnen.

De school hanteert bij kwaliteitszorg de 'Plan-Do-Check-Act' cyclus. De leraren worden actief bij de schoolontwikkeling betrokken en participeren in één van de drie kwaliteitsteams (Onderwijs, Steve Jobs en PR), die elk een deel van het jaarplan hebben opgesteld. De doelen en verbeteracties zijn in deze plannen concreet beschreven ('smart') en de borgingsactiviteiten maken integraal deel uit van het plan.

Tot slot noemen wij een punt van zorg, dat we ook met het bestuur hebben gedeeld. De school kampt al een paar jaar met discontinuïteit in de samenstelling van directie en team. Op zo'n kleine school heeft dat een behoorlijke impact op de schoolontwikkeling en de kwaliteit van het onderwijs. Ook voor de leerlingen is deze instabiliteit niet goed. Het is van groot belang dat de school de gerealiseerde kwaliteit goed borgt en op onderdelen van het onderwijsleerproces (didactiek) verbetert. Wat de leerlingen betreft moet er hoge prioriteit gegeven worden aan het terugbrengen van de rust en structuur in de groepen. Dat is immers een belangrijke voorwaarde om tot leren te komen.

Naleving wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op Basisschool De Ster.

Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school en welke stappen de school gaat ondernemen om de kwaliteit weer op orde te krijgen.

Hieronder geeft het bestuur haar reactie:

Het bestuur herkent het oordeel en het beschreven beeld van de kwaliteit van de school.

Uit het rapport komen de volgende verbeterpunten naar voren: de verbetering van de kwaliteit van de leraren (de taakgerichtheid, actieve betrokkenheid van de leerlingen, de afstemming en de instructie), het borgen van de zorgstructuur bij de IB, maar ook in de groepen.

Voornemens voor verdere (school) ontwikkeling

Onderwijskundig leiderschap bij de directie met goede sturing en inspiratie voor het team. Effectueren van het I-pad leren. Gepersonaliseerd leren kan alleen met zeer goede leerkrachten.

5 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Op 8 februari hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: schoolleiding, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.
- een afzonderlijk gesprek met het bestuur.

Op 9 februari 2016 hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleider en de leraren van de school. In dit gesprek hebben we onze bevindingen en oordelen besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.